

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי, המינהל הפדגוגי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

חוזר המפמ"ר

להוראת העברית כשפה שנייה במגזר הדרוזי והצ'רקסי

בבית-ספר יסודי

לשנה"ל תשפ"ה

שיפור הכשירות האוריינית הדבורה והכתובה בשפה העברית

בכיתות א'ז

מורות ומורים יקרים,

התפקיד המוטל עלינו אינו רק הנחלת העברית בקרב תלמידיו במהלך הדרווי והצ'רקסי, אלא פיתוח שיטות למידה והוראה המסייעות ללומדים לבנות את הישגות, את הידע ואת המיומנויות כדי להיות עצמאיים במחשבה וכדי לנהוג בשיתוף פעולה עם אחרים דוגרי השפה העברית (C.E.F.R for Languages 2016). מטרת העל שלנו היא לאפשר לתלמידיו שימוש מושכל בלשון העברית כשפה שנייה בהקשרים חברתיים שונים. מטרה נוספת היא סיפור עמדות התלמידים כלפי השפה העברית בכלל ומקצוע העברית בפרט, תוך טיפוח צניין, סקרנות וחיה של התלמידים כלפי השפה העברית והקנת החשיבות שמרכישה המיטבית למצן השתלבות עתידית בחברה הישראלית.

הוראת העברית לתלמידים במהלך הדרווי שיתנה את פניה בשנים האחרונות. בהתאם לתפיסה זו פתחנו מפרט תכנים עדכני, נבנו מאגרי מידע וחומרי לימוד בפורטל עברית יוצרי לבט.

האתגר הגדול הצומד בפנינו הוא להפוך את הוראת העברית כשפה שנייה במהלך הדרווי לדיסציפלינה שבה מורי העברית, החל מבתי הספר היסודיים יהיו בעלי ידע מקצועי ורלוונטי בתחום הלשון העברית בכלל ובשפה העברית כשפה שנייה בפרט.

אני גאה בכל אחת ואחד מכם ומזמין אתכם לצעוד יחד איתי אל היעד הנכסף.

וכמילות השיר: "לא קלה היא לא קלה דרכנו, עוד הדרכ רבה, המסע עדיין לא תם..." (יצחק'ה רוטבליט), אק אני מוכנע שיחד כולנו נצלה ונצליות. לשם כך, אני מזמין את כולכם לפיתוח מקצועי רלוונטי ואיכותי, שיהיה בכוחו להוציא מן הכוח אל הפועל את מטרותנו הנצלה.

בהרכת בריאות טובה לבט ולבני ביתכם,

בהרכה,

איאד מוהנא

מפמ"ר עברית בחינוך הדרווי והצ'רקסי

תוכן עניינים

3	1. המטרות המרכזיות של הוראת העברית כשפה שנייה בית-ספר יסודי
3	2. הנושאים ותכני הלימוד בבי"ס יסודי
4	3. תוכנית להוראת עברית כשפה שנייה במגזר הדרוזי והצ'רקסי – CEFR
5	א. התקדמות במסגרות ל... על פי חטיבות גיל
6	ב. סוף כיתה ג
6	ג. סוף בית ספר יסודי
7	4. אוצר מילים
8	5. יחידות לימוד להוראה ולתרגול
9	6. הודעות חשובות
9	א. מיזם עידוד הקריאה:
9	ב. ספרי לימוד מאושרים בלעדיים לחברה הדרוזית והצ'רקסית:
9	נפלאות א'
9	נפלאות ב'
9	ג. הנושא השנתי של מערכת החינוך
9	ד. לימודי הסמכה
10	ה. השתלמויות
10	1-מרכזי פסג'יה וספקים נוספים
10	2 - הכוורת
10	ו. תוכנית הגפ"
11	ז. מדעים בעברית
13	7. קישורים חשובים

העתקים

ד"ר טלי יניב, יושבת ראש המזכירות הפדגוגית
 ד"ר ציונה לוי, מנהלת אגף א שפות, המזכירות הפדגוגית
 גב' איה חיראדין, מנהלת אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי, המינהל הפדגוגי
 ד"ר נורית גנץ, ממנהל על הפיתוח המקצועי של העברית כשפה שנייה בחינוך הדרוזי
 מר עמאד פארס, מפקח מחוז צפון במגזר הדרוזי
 מפקחים כוללים במגזר הדרוזי במחוזות צפון וחיפה

1. המטרות המרכזיות של הוראת העברית כשפה שנייה בית-ספר יסודי

- טיפוח הכשירות האוריינית הכתובה והדבורה בשפה העברית על פי מסמך מסגרת בעברית לדוברי ערבית CEFR ובהתאמה ליעדי משרד החינוך
- הרחבת אוצר מילים בעברית מתחומי דעת שונים
- רכישת מיומנויות תקשורתיות בשפה העברית (מסוגל ל....) לפי הסטנדרטים של תוכנית הלימודים ולפי תכנית מסגרת התייחסות אירופאית משותפת לשפות (מהא"ם) **CEFR**
- פיתוח יכולות ביצועיות (מסוגל ל....) - קליטה [האזנה והבנת הנשמע]
- פיתוח יכולות ביצועיות (מסוגל ל....) - קליטה [קריאה והבנת הנקרא]
- פיתוח יכולות ביצועיות (מסוגל ל....) - הפקה [דיבור]
- פיתוח יכולות ביצועיות (מסוגל ל....) - הפקה [כתיבה]
- פיתוח יכולות ביצועיות (מסוגל ל....) - אינטראקציה
- פיתוח יכולות ביצועיות (מסוגל ל....) - תיווך
- הבנת הקשר בין הלשון העברית והלשון הערבית.
- הכרת יסודות המערכת הלשונית והבנתם : מבנים, תופעות ותהליכי לשון.

2. הנושאים ותכני הלימוד בבי"ס יסודי

נושאי הלימוד הם ספירליים. אפשר לעסוק בהם בנקודות זמן שונות, ברמות העמקה שונות ומהיבטים שונים. לדוגמה, בכל שיעור עברית יש לשלב פעילויות דיבור מתוכנן, קריאה וכתיבה. הנושאים הלשוניים יילמדו כחלק מהעיסוק בנושאים השונים בתוך הקשר ולא כחטיבה עצמאית ומנותקת. לכן חשוב שתיבנה תוכנית שנתית הכוללת הקנייה לצד חזרה ותרגול ומקדמת את קידום המיומנויות באופן ספירלי. תוכנית המשלבת הערכה מעצבת הנותנת מענה לשונות ברמות הידע של התלמידים ומקדמת יכולות תקשורתיות לצד פיתוח הבנה מעמיקה של טקסטים כתובים ושל שיח דבור בשפה העברית. חומרי הוראה מצויים במרחב הפדגוגי למורים לעברית בבי"ס יסודי במגזר הדרוזי והצ'רקסי.

3. תוכנית להוראת עברית כשפה שנייה במגזר הדרוזי והצ'רקסי – CEFR

תוכנית מסגרת להוראת עברית כשפה שנייה במגזר הדרוזי והצ'רקסי היא מסמך מדיניות רשמי המתווה עקרונות להוראה-למידה-הערכה, ומהווה בסיס לכתיבת תוכניות עבודה ולכתיבת ספרי לימוד המתמקדים בשימוש שעושים הלומדים בשפה במגוון הקשרים ולצרכים שונים.

מסמך זה " תוכנית מסגרת להוראת עברית כשפה שנייה במגזר הדרוזי והצ'רקסי מבוסס על המסגרת המושגית של ה-CEFR תשפ"ד ". הוא מסמך מדיניות רשמי מורחב ומקיף. הוא כולל את העיסוק בכל ארבע אופנויות השפה: דיבור, האזנה, קריאה וכתיבה ובארבע פעילויות השפה: קליטה (האזנה וקריאה), הפקה (בדיבור ובכתב), אינטראקציה (בדיבור ובכתב) ותיווך (פרשנות ותרגום), כמו כן מפרט ומדגים את שימושי השפה בתחום האישי ובתחום הציבורי.

תוכנית זו מפרטת באופן הדרגתי את תהליך רכישת המיומנויות והאסטרטגיות הלשוניות-תקשורתיות בשפה העברית. החל מהשלבים הראשוניים שבהם הלומדים משתמשים במבטים מוכרים ובתבניות לשון קבועות בדיבור ובכתב ועד לשלבים מתקדמים שבהם הלומדים מסוגלים להשתמש בשפה העברית באופן עצמאי ובלתי מתוכנן מתוך מודעות לבחירות הלשוניות שהשפה מאפשרת ומהעדפותיהם החברתיות והתרבותיות. כמו כן המסמך מתייחס לשגיאות ולטעויות העשויות ללוות את הלומדים בתחום הפרגמטיקה ובתחום הדקדוק וכן לרלוונטיות שבלמידה לעולמם האישי, הרגשי והחברתי של לומדי השפה העברית. חשוב לציין כי לצד הגדרת הביצועים המעידים על ההתקדמות בלימוד השפה העברית, ניתנים למורים חופש פעולה מלא ועצמאות דידקטית ופדגוגית בדרכי ההוראה, בפיתוח פעילויות ובדרכי הערכה בהתבסס על עקרונות ללימוד שפה והוראתה.

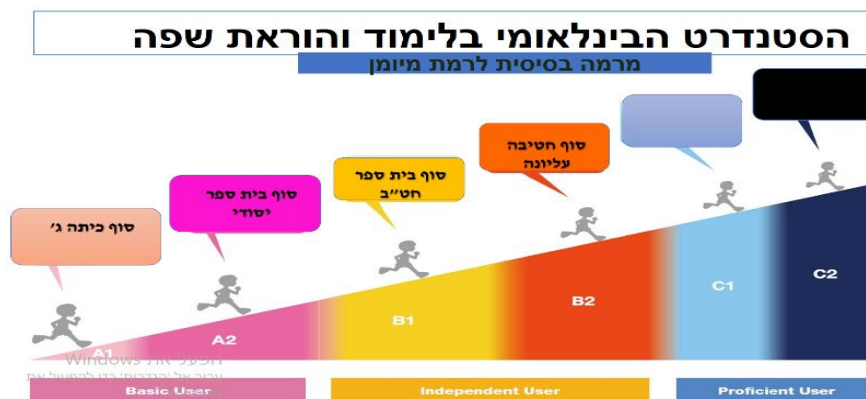

Figure 2: התמונה מציגה את הסטנדרט הבינלאומי ללימוד והוראת שפה לפי רמות שונות, בהתבסס על המסגרת האירופית המשותפת לשפות (CEFR) הסולם מתחיל ברמה A1 ומתקדם עד לרמה C2.
1. A1/A2 בסיס יסודי: ברמה זו, התלמיד מסוגל להבין משפטים וביטויים בסיסיים, ולהשתמש בשפה במצבים מוכרים ויומיומיים.
2. B1 חטיבת ביניים: ברמה זו, התלמיד מסוגל להבין את עיקרי הדברים בנושאים מורכבים ולנהל שיחה ברמה סבירה. הוא
3. B2 חטיבה עליונה: ברמה זו, יכול להתבטא בצורה שוטפת בנושאים מוכרים או בתחום המומחיות שלו.
4. C1/C2 משתמש מיומן: ברמה הגבוהה ביותר, התלמיד שולט היטב בשפה, מסוגל להבין מגוון רחב של טקסטים ולהשתמש בשפה בקלות ובעילות לצורכי עבודה, לימודים או לצרכים חברתיים.

איור 1: יחסי גומלין בין קליטה, הפקה, אינטראקציה ותיווך הטקסט

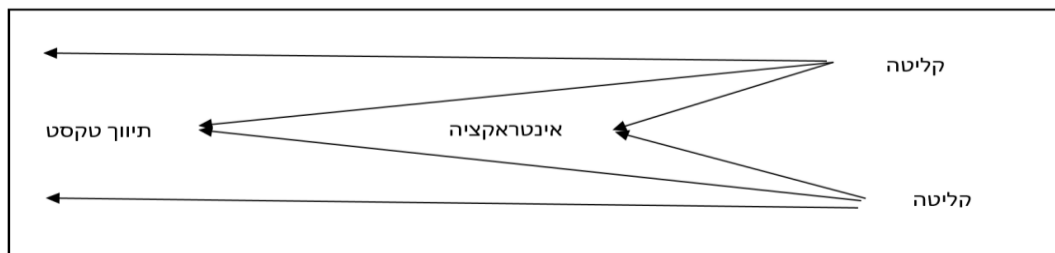

Figure 2: האיור ממחיש את הקשר בין קליטה, הפקה, אינטראקציה ותיווך טקסט, המצוין שהיכולות הלשוניות השונות משלימות אחת את השנייה בתהליך הלמידה.

ראו כאן את המסמך המותאם להוראת עברית לדוברי עברית למגזר הדרוזי והצ'רקסי.

חוזר מפמ"ר תשפ"ה: עברית כשפה שנייה במגזר הדרוזי והצ'רקסי

1. התקדמות במסוגלות ל... על פי חטיבות גיל

המסמך שלפנינו מתאר ומפרט את הביצועים הנדרשים בסוף כל אחת מארבע חטיבות גיל: סוף כיתה ג', סוף בית ספר יסודי, סוף חטיבת ביניים, סוף חטיבה עליונה. בסוף כל אחת מן החטיבות הללו רמת הלימוד המתוארת תואמת את הרמות בסולם הגלובלי של ה- CEFR על פי הפירוט בטבלה 1.

טבלה 1: התאמה של תוכנית המסגרת בעברית לדוברי ערבית והסולם הגלובלי של ה- CEFR שאליה הותאמה תוכנית הלימודים שלנו.

חטיבת גיל	סולם גלובלי של ה- CEFR
סוף כיתה ג'	A1
סוף בית ספר יסודי	A2
סוף חטיבת ביניים	B1
סוף חטיבה עליונה	B2

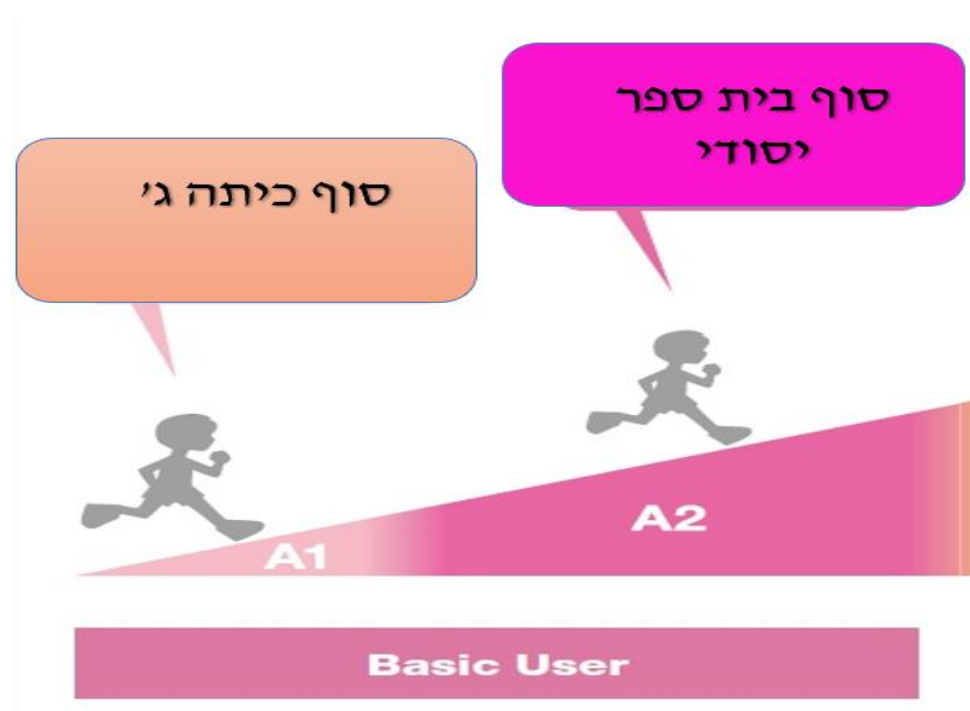

Figure 3 התמונה מראה את רמות ה- A1 ו- A2 במסגרת הסולם הבינלאומי ללימוד שפה. הדמויות מטפסות על מדרגות המייצגות את המעבר מרמה A1 לרמה A2, כשלכל דמות יש בועת דיבור המתארת את ההתקדמות שלה ברמת השפה.

להלן תיאורים כללים של מה שמסוגלים הלומדים לעשות בשפה בסוף כל חטיבת גיל¹.

¹ התיאורים מתבססים על [הסולם הגלובלי](#) של ה- CEFR

2. סוף כיתה ג

בסוף כיתה ג (1A) הלומדים מבינים ומשתמשים בביטויים יום-יומיים ומשפטים פשוטים העונים על צרכים ממשיים (קונקרטיים). מסוגלים להציג את עצמם ולהציג אחרים, ומסוגלים לשאול שאלות על פרטים אישיים, כגון היכן הם גרים, על אנשים שהם מכירים, על דברים שיש להם ולהשיב עליהן. הלומדים מסוגלים לקיים אינטראקציה באופן פשוט כאשר בן השיח מתאים את הדיבור (דיבור איטי וברור).

אשר לכיתה א' ועד אמצע כיתה ב', התוכנית הנוכחית אינה מפרטת את תיאורי הביצוע הרלוונטיים לראשית הקניית הקריאה והכתיבה. חשוב להדגיש כי בטרם מתחילים בהוראה פורמלית של הקריאה והכתיבה, מומלץ להקדיש זמן ממושך לשפה הדבורה ולפיתוח אוצר מילים בסיסי.

הקניית הקריאה והכתיבה תחל באמצע כיתה ב' ותימשך עד כשנה. יש להתחיל בהקניית אותיות דפוס ותנועות. הלומדים ידעו לזהות את כל אותיות האלף-בית בדפוס ואת כל הצלילים (אות + תנועה). במהלך לימוד האותיות והצלילים הלומדים ידעו לפענח (decode) מילים שלמות, וילמדו גם לזהות מילים שלמות באופן חזותי (sight words) בנוסף הלומדים יהיו מסוגלים להעתיק מילים. מומלץ כבר בתחילת הדרך, כאשר לומדים רכשו מספר אותיות, לזמן להם משפטים לקריאה. לאחר רכישת כל אותיות האלף-בית והצלילים יתחיל תהליך של הקניית האותיות בכתב יד בשילוב מגוון פעילויות לחיזוק מודעות פונמית, מודעות פונולוגית ותחילת מודעות מורפולוגית.

3. סוף בית ספר יסודי

בסוף בית ספר יסודי (2A) הלומדים מסוגלים להבין משפטים וביטויים שכיחים שיש להם קשר לתחומים רלוונטיים קרובים (כגון משפחה, עריכת קניות, התמצאות במרחב).

הלומדים מסוגלים לתקשר במטלות פשוטות ושגרתיות המצריכות חילופי מידע בעניינים שגרתיים. הלומדים מסוגלים לתאר את הרקע שלהם, הסביבה שלהם, ועניינים הקשורים לעולמם בשילוב מגוון פעילויות לתרגול הידע המורפולוגי תחבירי וסמנטי כדי לחזק את העברית הדבורה כמו: פרזנטציה, דיבייט וכו'.

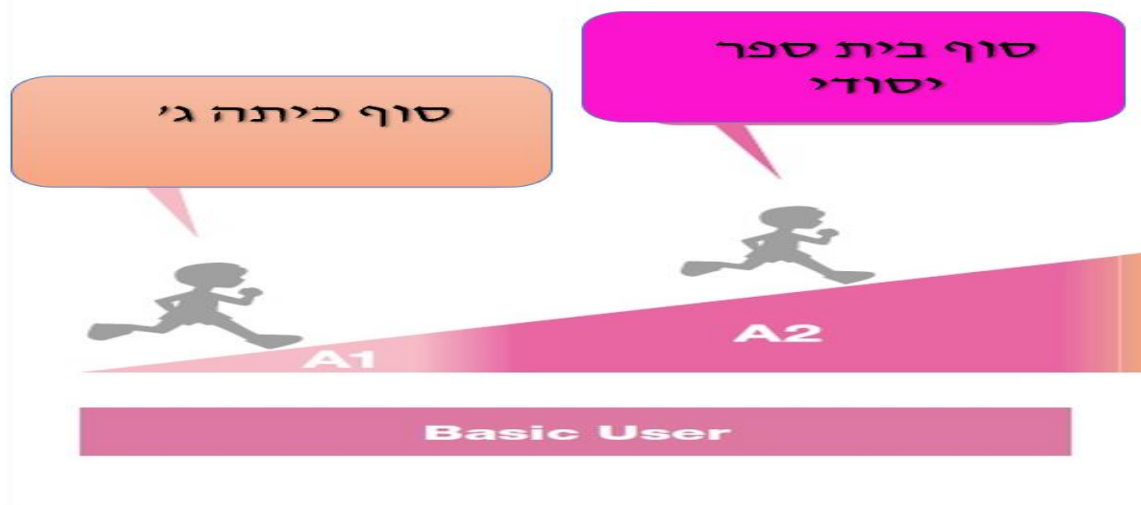

Figure 4 התמונה מראה את רמות ה-A1 ו-A2 במסגרת הסולם הבינלאומי ללימוד שפה. הדמויות מטפסות על מדרגות המייצגות את המעבר מרמה A1 לרמה A2, כשלכל דמות יש בועת דיבור המתארת את ההתקדמות שלה ברמת השפה.

4. אוצר מילים

השימוש במילון עברי-ערבי יהיה במידת הצורך חלק משיעור בעברית בבי"ס יסודי. התלמידים ילמדו להשתמש במילון לצרכים שונים בקריאה ובכתיבה.

לצורך כך יש לעסוק לאורך כל שכבות הגיל בפיתוח המיומנויות הקשורות למילון:

- סדר הערכים במילון עברי-ערבי
- דרכי החיפוש במילון (שם עצם, שם תואר וצירופים)
- מיומנויות והדגשים להוראה ולהערכה

במהלך שיעורי עברית יש לחשוף את התלמיד למגוון רחב של טקסטים בסוגות שונות, בנושאים שונים ובהיקפים שונים. יש לשלב טקסטים חזותיים, כגון: תמונות, תרשימים, גרפים, טבלאות, לרבות טקסטים זעירים, כגון דבקיות, מודעות ופרסומות. לעיסוק שיטתי בטקסטים מנקודות ראות שונות בהבנת הנקרא, לרבות התמקדות באוצר מילים, יש חשיבות רבה ברכישת שפה. על כן יש להקפיד על קריאה של לפחות טקסט אחד בשבוע (בכיתה או בבית, בעבודה משותפת או בעבודה עצמית) וכ-20 טקסטים בשנה. חשוב שהטקסטים יהיו בהיקפים שונים ובסוגות השונות, מודפסים ומקוונים.

מומלץ לארגן את הטקסטים סביב נושאי תוכן. אפשר לבחור נושאים מרכזיים מן האקטואליה, מן התחום החברתי והבינאישי, מן התחום האזרחי, מן התחום הערכי-מוסרי, מעולם המדע וכיוצא באלו (דוגמאות לנושאים: הטכנולוגיה והשפעתה על הנוער, התנדבות בקהילה, דרכי התמודדות עם העוני, מאבק בגזענות ובאלימות, הלשון כמשקפת תרבות וכדומה). לנושא הנבחר רצוי להביא שני טקסטים או יותר. בכל נושא כזה כדאי לקיים פעילות של כתיבה בעקבות הטקסטים.

בהמשך תקבלו קבצים של אוצר מילים מכיתה א' ועד כיתה ו' לפי שבת גיל, וגם יהיו השתלמויות ייעודיות להטמעה ושילוב במהלך השיעורים.

5. יחידות לימוד להוראה ולתרגול

שם היחידה	קישור ליחידת ההוראה	שכבת גיל	אופנות השפה ומיומנויות
אוויר נקי	https://learn.education.gov.il/go/14224	ד'	עברית דבורה
המקום שלי במשפחה	https://learn.education.gov.il/go/9141	ד'	פיתוח כישורי האזנה, דיבור, הבנת הנקרא
הפתעות במטבח	https://learn.education.gov.il/go/5534	ד'	פיתוח כישורי האזנה ודיבור
יחידה 1: א, ב	https://learn.education.gov.il/go/5283	ג'	פיתוח כישורי האזנה, דיבור, הבנת הנקרא
לומדים בתנועה	https://learn.education.gov.il/go/7011	ד'	פיתוח כישורי האזנה, דיבור, הבנת הנקרא
מי אני? יחידה 1: כמו כולם	https://learn.education.gov.il/go/8501	ד'	פיתוח כישורי האזנה, דיבור, הבנת הנקרא
מסיבת שינה - מסיבת פיג'מות	https://learn.education.gov.il/go/3759	ד'	פיתוח כישורי האזנה, דיבור, הבנת הנקרא
מסיק הזיתים שלי	https://learn.education.gov.il/go/15942	ד'	פיתוח כישורי האזנה, דיבור, הבנת הנקרא

6. הודעות חשובות

א. מיזם עידוד הקריאה:

בשנה הקרובה נקדם את מיזם 'קריאה לשם הנאה' כאחד היעדים המרכזיים במקצוע. מיזם זה ילווה בתחרות מגזרית לקראת יום שיא בסוף שנה"ל תשפ"ה.

מארגי הקריאה נפתחים לרכישה בגפ"ן בחודש יולי ויסגרו בתאריך 22.9.24. לאחר תאריך זה לא יתכנו שינויים או ביטולים.

מארגי הספרים מיועדים לקידום הוראת הספרות בבתי הספר ולעידוד קריאה להנאה. מומלץ לשמור על הספרים ולעשות בהם שימוש חוזר מדי שנה. מארגי הספרים השונים מאפשרים קריאה עצמית להנאה וכן קריאה דיאלוגית שיתופית בכיתה ובקבוצה הקטנה. מארגי הקריאה כוללים מגוון ספרים מומלצים ואיכותיים של תכנית מצעד הספרים ומארגים שנבחרו ע"י מפמ"ר השפה.

מארגי קריאה עברית לחברה הדרוזית - [רשימת הספרים](#) | [קטלוג הגפ"ן](#)

כדי להפעיל מיזם זה נקיים השתלמות ייעודית בשנה הבאה כדי לעקוב אחרי התקדמות הקריאה. ההתקדמות צריכה להיות מלווה במשובים מקדמי למידה בקרב התלמידים.

ב. משימות הערכה

בהתאם [לחוזר מנכ"ל](#) (יוני 2019), לימודי עברית בבתי הספר במגזר הדרוזי, מתקיימות בכל שנה שתי משימות הערכה 'מבחני מפמ"ר' בכיתות ג-ו. מטרת המשימות היא לקבוע סטנדרטיזציה במערכת החינוך הדרוזית במקצוע 'עברית במגזר הדרוזי' ולכוון את המורים לתהליכי הוראה, למידה והערכה. המועד המדויק לביצוע המשימות ייקבע על ידי המפמ"ר תוך הידברות עם מנהלי בתי הספר.

ג. ספרי לימוד מאושרים בלעדיים לחברה הדרוזית והצ'רקסית:

נפלאות א'

מספר אישור 771 הספר מיועד לכיתות א-ב

נפלאות ב'

בתהליך אישור מתקדם ויהיה זמין לפני פתיחת תשפ"ה. הספר מיועד לכיתות ג'

ד. הנושא השנתי של מערכת החינוך

הנושא השנתי של מערכת החינוך לתשפ"ה הוא מיצוי ומצוינות – עם פתיחת שנת הלימודים יתקיימו מפגשי הדרכה ויישלחו הנחיות כיצד אנו ממליצים לקדם מצוינות אישית בתחום הדעת שלנו.

ה. לימודי הסמכה

לאור ההצלחה הרבה של לימודי ההסמכה במכללה האקדמית גורדון ובמכללה הערבית נפתח השנה שוב את התוכנית היוקרתית להסמכת המורים להוראת העברית במגזר הדרוזי. תוכנית ההסמכה בשנת תשפ"ה למורי העברית ביסודי תתקיים בחסות האקדמיה ללשון העברית. תוכנית ההסמכה היא הזדמנות להתמחות ייחודית בהוראת השפה העברית כשפה שנייה, למורי העברית במגזר הדרוזי. במהלך לימודי ההסמכה יינתן טיפול מיוחד למיומנויות השונות של רכישת השפה: האזנה, דיבור, הבנת הנשמע, כתיבה והבנת הנקרא. דגש מיוחד יינתן גם לדרכי הוראה יצירתיות ועדכניות, המעשירות את אוצר המילים, יכולת ההבעה בכתב ובעל פה, הבנת הנקרא והנשמע, ועוד. פרטים יישלחו בהקדם. לפרטים יש לפנות לד"ר [נורית גנץ](#), יועצת דידקטית להוראת העברית במגזר הדרוזי.

ו. השתלמויות

1. מרכזי פסג"ה וספקים נוספים: מורי העברית נדרשים להשתתף מידי שנה בפיתוח מקצועי בתחום הדעת. בימים אלו אנו שוקדים על מערך השתלמויות למורי העברית, פירוט מערך השתלמויות יישלח לבתי הספר ויפורסם [בפורטל הפדגוגי](#).
2. הכוורת: הכוורת היא אתר לפיתוח מקצועי איכותי בהכוונה עצמית, הכולל מאות יחידות של פיתוח מקצועי במנות קטנות (לרוב, 3 שעות אקדמיות ליחידה). בכוורת תוכלו להרכיב לעצמכם השתלמות של 30 שעות לפי הצרכים המקצועיים שלכם וללמוד אותה בקצב שלכם (עם מלווה למידה מטעם הכוורת). בתשפ"ה הכוורת למורי היסודי מתחדשת בארגון חדש, במשושה המוקדש לחינוך כיתה ובמשושים נוספים המוקדשים להקניית מיומנויות שונות, וזאת לצד 3 יחידות חדשות בעברית במגזר הדרוזי. חידוש נוסף השנה הוא המלצות שלי ללמידה, המופיעות [כאן](#).

ז. תוכנית הגפ"ן

מערכת החינוך הישראלית תמשיך להטמיע בשנת הלימודים תשפ"ה את תוכנית הגפ"ן – גמישות ניהולית פדגוגית. בית הספר, מקבל מעתה משאבים בסלים שונים לטובת העשייה החינוכית – לימודית בבית ספר, ויכול להתאים את הדגשים, הצטיידות בית ספרית ואת [התוכניות](#) אותם יפעיל, לאוכלוסיית התלמידים והמורים ולקהילה בהם הם פועלים.

אחד השינויים המרכזיים עבורנו הוא שינוי מתווה ההדרכה אליו היינו רגילים. ימי ההדרכה כפי שהתקיימו עד תשפ"ב, עוברים למתווה אחר, במסגרתו מנהל בית הספר רוכש את שעות ההדרכה המתאימה לבית ספרו בהתאם לשיקול דעתו והתעדוף שלו. שינוי משמעותי נוסף הוא העברתם של הקולות הקוראים מן המטה אל בחירת בתי הספר והרשויות מתוך תקציבם.

מדובר במהלך רחב מאד היוצא לדרך ומלווה באופן טבעי בהרבה מורכבויות, חששות וצורך בתקון והתאמה תוך כדי תנועה.

אנו נסייע בתהליכי ההוראה הלמידה והערכה אותם אתם מפעילים, תוך התאמה למסגרות החדשות. הפיתוח המקצועי וקהילות המורים ימשיכו לתת מענה פדגוגי למורים ולתמוך בהם. ביחד נבין את האתגרים ונסה למצוא להם פתרונות לשנה הקרובה בפרט, ולשנים הבאות בכלל.

ה. מדעים בעברית

כידוע, השליטה בשפה העברית היא תנאי הכרחי להשתלבות מיטבית במדינת ישראל, בחברה הישראלית, בחיי היום יום, במוסדות להשכלה לגבוהה, בשוק העבודה ולהישגים מרשימים בצבא. מחקרים בעולם הוכיחו כי, בנוסף להוראת שפת היעד (עברית) ע"פ תוכנית הלימודים הרגילה, רכישה מוגברת ומוצלחת של מיומנויות אורייניות בשפת היעד, כגון קרוא וכתוב, הבנת הנשמע, יכולת הבעה בע"פ ויכולת ביטוי אישי, תושג גם באמצעות הוראת מקצועות נוספים בשפת היעד עצמה (עברית).

בעניין זה, ממשלת ישראל קבעה בסעיף 4 בהחלטה מס' 534 שקיבלה אותה בתאריך 15.11.2020 (בהמשך להחלטה מס' 4798 מיום 29.12.2019) כי יש: "להנחות את משרד החינוך להיערך ליישום התוכנית שגיבש לחיזוק השפה העברית בכל שכבות הגיל, ביישובי התוכנית, כאשר אחד מיעדיה יהיה ללמד את כל המקצועות הריאליים והטכנולוגיים בתיכונים ובחטיבות הביניים בשפה העברית בהדרגה, בכפוף להעמדת המשאבים הנדרשים במסגרת תוכנית רב שנתית שתובא לאישור הממשלה." ([החלטה 4798 מספר 534 של הממשלה מיום 15.11.2020](#) [. סעיף 4 :](#))

בימים אלה השלימו צוותי הפיקוח את ההכנות האחרונות לקראת התחלת היישום וההטמעה של התוכנית, לפי העקרונות המפורטים להלן:

בשלב החינוך היסודי בכיתות ד-ו יועבר אוצר המילים בשיעורי המדעים בשתי השפות: ערבית ועברית לפי הלקסיקון שערך הפיקוח על הוראת המדע והטכנולוגיה.

במקביל, צוות המורים לעברית ישתמש במושגים מלקסיקון זה בהקשרים שונים כדי לחזק את הבנת המושג בשפה. בנוסף לכך, מורים לעברית יקצו שעה שבועית אחת (מתוך השעות הקיימות למקצוע) ללימוד טקסטים מדעיים בעברית, שעברו עיבוד משפה ראשונה לעברית כשפה נוספת עבור תלמידים שהעברית אינה שפת אימם. דרך זו תחזק בקרב התלמידים במגזר הדרוזי מיומנויות אורייניות בהבנה, ותעשיר את אוצר המילים שלהם במושגים מדעיים, שנלמדו בשיעורי המדעים. כך התלמידים ישנו מושגים מדעיים בעברית, יבינו את הנקרא, יקראו וידברו בעברית גם בנושאים הקשורים לאוריינטציית העתיד שלהם במדינת ישראל.

קישורים חשובים		
משולחן המפמ"ר	כאן	
פורטל פדגוגי עברית בבית הספר היסודי	כאן	במסגרת העבודה השיתופית בתוך צוות העברית ובין צוותי העברית במגזר הדרוזי במחוזות השונים – מפורסמים בפורטל עבודות, יחידות הוראה ומערכי שיעור שנכתבו על ידי עמיתים. השימוש בחומרים הוא על פי שיקול דעתו של המורה המשתמש ובהתאם לצרכיו.
תיק תוכניות לימודים תוכנית הלימודים בעברית למגזר הדרוזי	כאן כאן	התיק מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים כפי שעולים מתוכניות הלימודים בתחומי הדעת השונים. תיק תוכניות הלימודים מעודד לגוון את אופני הלמידה תוך שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית.
חומרי למידה דיגיטלית	כאן	
מאגר יחידות הוראה ליסודי	כאן	יש לבחור לפי שכבת גיל ומיומנות
מאגר מבחני מפמ"ר ליסודי (משימות הערכה)	כאן	בהתאם לחזור מנכ"ל (יוני 2019) מתקיימות בכל שנה שתי משימות הערכה 'מבחני מפמ"ר' בכיתות ג-ט. מטרת המשימות היא לקבוע סטנדרטיזציה במערכת החינוך הדרוזית במקצוע "עברית במגזר הדרוזי" ולכוון את המורים לתהליכי הוראה, למידה והערכה.
ספרי לימוד מאושרים	כאן	
כלים לקידום הערכה פנימית (לשאלון 15383)	כאן	
דמות הבוגר	כאן	

בכבוד רב ובברכת הצלחה,

איאד מוהנא